

בס"ד

הרבנו נחמן

מברסלב

פירושים

על

פרשת השבוע

מצות

דילך

אתם נצבים היום בלכם

וזהו שקבץ משה כל המדרגות שבִּישְׂרָאֵל קדם מותו והזהיר אותם שבלם צריכין לקים את כל דברי התורה הזאת, כמו שכתוב: אתם נצבים היום בלכם וכו' ראשיכם שבטיכם וקניכם ושטריכם וכו' וכו' מחטב עציף עד שאב מימיה. ראה ממי התחיל ובמי סים: שהתחיל מראשי בני ישראל, שהם בחינת הגדולים במעלה מאד מאד, והולך וחושב כל המדרגות שבעולם שפוללים באלו העשרה שהושב, עד שסים מחטב עציף עד שאב מימיה, שהם הגבוענים שנתגירו שלא לשמה, רק מחמת אימה (כמו שאמרו רבותינו ז"ל: מלמד, שבאו גבוענים בימי משה וכו'). והם מרמזים על תכלית דיוטא התחתונה, וקבץ בלם קדם הסתלקותו ואמר, שלבלם הוא מוסר את התורה, כמו שכתוב שם: לעברך בברית ה' וכו'. וכן הזהיר שם שלכל הדורות עד הסוף הוא מוסר את התורה, כמו שכתוב: ולא אתכם לבדכם וכו' כי את אשר ישנו פה עמנו לפני ה' אלקינו ואת אשר איננו פה וכו' להורות שלבלם נמסרה לכל המדרגות שבכל הדורות עד הסוף, כי בלם יצליחו לנצח על ידי התורה יהיה מי שיהיה מאיזה מדרגה שהוא, כי דרך התורה הוא מגן לכל החוסים בו. (הלכות שלוח הקן – הלכה ד, אות יג)

אתם נצבים היום בלכם

קדם ראש השנה קורין פרשת "אתם נצבים היום בלכם" וכו', להודיע שכל נפשות בית ישראל, גדולים וקטנים, בלם צריכים להתקבץ יחד ולכלל יחד באהבה בתוך הקדשה העליונה, בתוך בחינת קדשי קדשים, אבן שתיה, שכל הכולל, שהוא בחינת משה, בחינת הצדיק האמת, שצריכין לנסע אליו על ראש השנה. ועל ידי זה שנגלגלין יחד בתוך אבן שתיה, שכל הכולל, על ידי זה זוכין כל אחד ואחד להחיות שכלו, עד שיוכל להמתיק כל מיני דינים וצמצומים, ומשם נמשך המתקה לכל אחד ואחד במקומו, ביומו ושעתו, שידע כל אחד בפני מה שהוא, במקומו בביתו, או בדרך באיזה מקום שהוא, וכפי מה שהוא באותו היום ובאותו השעה והרגע, שידע היטב שבאותו השעה והרגע יוכל לדבק עצמו להשם יתברך ממקומו שהוא שם, ומכל הפגמים והבלבולים והעקמומיות שבלב שעובר עליו אז, כפי האדם והמקום והזמן, כי הכל נמתק ונתבטל על ידי השכל העליון הכולל הנל. וזה: "אתם נצבים היום" זה בחינות אדם ומקום וזמן; "אתם" הינו אדם, בחינת כלליות נפשות ישראל;

"נצבים" בחינת מקום שנוצבים עליו; "היום" בחינת זמן. וזה: "בלכם לפני ה' אלקיכם", שאתם בלכם, כל אחד כפי מקומו ושעתו, בלכם צריכים לידע שאתם נצבים ועומדים היום לפני ה' אלקיכם, וזה זוכין על ידי הכלליות (ההכללות) בהצדיק האמת, שהוא בחינת קדשי קדשים, אבן שתיה. וזה: "לעברך בברית וכו' אשר אנכי ברית עמך היום" בחינת "היום" אם בקלו תשמעו", להתגבר להתחיל בעבודת השם בכל עת ובכל שעה ובכל רגע שעומד בו, ולא לדחות מיום לחברו בלל, כי צריכין לידע שאין לאדם בעולמו אלא אותו היום ואותו רגע לבד, כמו שכתוב "ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו". (הלכות פקדון וארבעה שומרים – הלכה ה, אות לו לפי אוצר היראה – אלול, ראש השנה... אות קפו)

אתם נצבים היום בלכם לפני

ה' אלקיכם, ראשיכם שבטיכם

וקניכם ושטריכם כל איש ישראל

מה שמכין כף אל כף בשעת התפלה – כי אמרו חכמינו זכרונם לברכה (בראשית רבה פ"א): למה התחילה התורה מבראשית? כי העפוי"ם יאמרו לנו: גזלנים אתם, שכבשתם ארץ שבעה עממין; בשביל זה: כח מעשיו הגיד לעמו – שהגיד, שכל העולמות הכל מעשי ידיו, ולמי שהקדוש ברוך הוא רוצה הוא נותן. וזה: לתת להם נחלת גוים; כי בידו הכל. וכל הדברים נקראים כח מעשיו, כנגד כ"ח אתון דעבדא דבראשית, כנגד כ"ח פרקין דידים. וזה ידוע, כי אוירא דארץ עממין היא טמאה, ואוירא דארץ ישראל הוא קדוש וטהור, כי הוציא הקדוש ברוך הוא מתחת יד העפוי"ם ונתן לנו; אבל ארץ עמים, שהיא חוץ לארץ, שם אויר טמא. וכשאנו מהאן כף אל כף, בזה נתעורר כ"ח אתון דבראשית, כח מעשיו, ונמצא שבידו לתת לנו נחלת גוים, כי הכל של הקדוש ברוך הוא, ובוה יש כח בדינו לטהר אויר ארץ העמים, כי נחור ארץ העמים תחת ממשלת הקדוש ברוך הוא, ובידו לתת לכל מי שירצה, כמו שכתוב: לתת להם נחלת גוים. ואז נטהר אויר המקום שאיש הישראלי מתפלל, ושואב אויר הקדוש כמו בארץ ישראל.

וזה: אתם נצבים היום (דברים כט) – אין עמידה אלא תפלה (ברכות ו:). לפני ה' אלקיכם – זה בחינות ארץ ישראל, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (כתובות קי:): כל הדר בארץ ישראל, כמי שיש לו אלוקי. הינו: על ידי מה תזכו שתהא תפלתכם באוירא דארץ ישראל? – ראשיכם שבטיכם וכו'. ומונה עשר בחינות, הינו בחינות מהאנת כף; על ידי

מחיאת כפים, התפלה היא באורא דארץ ישראל
כנ"ל. (לקוטי מוהר"ן חלק א - סימן מד)

כמ"ד

כי את אשר ישנו פה וכו' ואת אשר איננו פה

כל ימי חיי הצדיק הוא בחינת יום, ואז עקר המשכת
הדעת והתורה הקדושה שממשיך אלינו, ואחר
הסתלקותו שהוא בחינת לילה, ואז נסתמו תרעין
דגן עדן ונסתלק הדעת, ואז צריכין לחיות עצמנו
בהתורה שהמשיך עלינו ביום דהינו בחיים חיותו, כי
הצדיקים הגדולים שהם בחינת משה, ממשיכים
התורה ממקום עליון ונורא ונשגב כזה ובשכל נפלא
כזה, עד שיש פה בתורתם להשיב ולהחיות כל
הנפשות שיעסקו בתורתם לנצח. כי התגלות תורתם
היה על ידי שהעלו הנפשות בבחינת עבור וכו'
כמבאר בפנים, ובגדל כחם העלו גם הנפשות
העתידין לבוא, בבחינת ולא אתכם לבד וכו' כי את
אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה וכו', והמשיכו
התורה בקדשה בזאת עד שכל מי שיעסק בתורתם
תאיר לו התורה לצאת מחשכת אפלתו, בבחינת גר
לרגלי דבריד ואור לנתיבותי. כי על ידי עוסקו
בהתורה חוזר ונתחדש נפשו גם עתה בבחינת עבור,
מחמת שאלו החדושי תורה נמשכו מעליות
והתחדשות הנפשות אשר ישנו פה ואשר איננו פה
וכו'. וזה בחינת טעמה כי טוב סהרה לא יכבה
בלילה גרה, דהינו שאפלו בלילה אחר הסתלקות
הצדיק, לא יכבה גר תורתו הקדושה לעולם ועד.

* הצדיק שממשיך תורה על ידי עלית הנפשות כנ"ל,
הוא ממשיכה בקדשה נפלאה בזאת, עד שאפלו
אחר כך בשעה שלא יהיו הנפשות האלו אצלו, רק
יהיו כל אחד בביתו, אף על פי כן יהיה לו כח לכל
אחד להמשיך על עצמו אור קדשת התורה הנ"ל, עד
שתאיר לו כמו אור ונר לצאת מאפלה לאור גדול.
(הלכות אבדה ומציאה - הלכה ג, אותיות ה ז לפי
אוצר היראה - צדיק, אותיות רלח רלט)

כמ"ב

הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם

שפרשו רש"י ו"ל על ענין הערבות, כמו שכתוב שם
בפרוש רש"י: ואם תאמר אתה מעניש את הרבים
על הרהורי היחיד וכו', הלא אין אדם יודע טמונותיו
של חברו? אין אני מעניש אתכם על הנסתרות וכו',
אבל הנגלות וכו', ענין שם. הינו שהכתוב מישב
דעתנו ואומר לנו שלא נפחד מזה, כי אינו בא חס
ושלום בטרוניא עמנו להעמים עלינו על שלא נוכל

לקימו, כי אין אנו צריכים לעשות רק מה שבדינו,
לראות לחנך בנינו ותלמידנו בדרך הקדש
ושיתוספו אל הקבוץ הקדוש, ועל ידי זה ממילא
נצא ידי הערבות על ידי רבוי הבתים שיתוספו. כי
על פי השבון הצרופים ורבוי הבתים שנגבין על ידי
שנתוספין עוד אבנים, כמבאר בספר יצירה ג'
אבנים בונות ששה בתים, ד' אבנים כ"ד בתים, ה'
אבנים בונות ק"ך בתים, ו' אבנים תש"ך בתים וכו',
עד שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. ונפשות
ישראל נקראין גם כן אבנים, בחינת השתפכה
אבני קדש. ועל כן בשנתוסף נפש אחד מישראל על
איזה קבוץ קמן מישראל שנתקבצו לדבר שבקדשה,
ובפרט אם זוכין להתקבץ אל הצדיק האמת העוסק
בתקון נפשות ישראל, ולהביאם לתכלית שלמות
קדשתם, אזי על ידי הנפש הזו שנתוסף עליהם
מחדש, נתרבין הבתים דקדשה עד אין קץ ואין חקר,
כגון למשל בשנתוסף נפש אחד על קבוץ דקדשה
של תשעה עשר נפשות ישראל, ועל ידו נעשה
מספר עשרים, אזי נתרבין הבתים לפי החשבון הנ"ל
עוד יותר משני אלפים מיליון פעמים מילי מיליון.

וכבר ידעת מספר המיליון, שהוא אלף פעמים אלף,
ומילי מיליון הוא אלף פעמים אלף מיליון, נמצא
בשנתוסף עוד נפש אחד ונעשה קבוץ דקדשה של
אחד ועשרים נפש, אזי יהיה המספר עשרים ואחד
פעמים כמספר כל הנ"ל, וכן להלן עד שבאמת אין
הפה יכול לדבר והלב לחשב. ועל ידי עצם רבוי
הבתים על ידי זה גם הנפשות שהם בחוץ לגמרי
עדין, בונסים אותם גם כן לפנים לתוך רבוי הבתים
הנ"ל, שנגבנים ממילא גם סביבם מעצם רבוי, ועל
ידי זה יכול כל אדם ליצא ידי חובת הערבות, שכל
אחד מישראל ערב בעד חברו ובעד כל ישראל,
ונכרתו על זה אלפי אלפים ורבי רבבות בריתות על
כל מצוה ומצוה כמבאר בדברי רבותינו ז"ל, ואמרו
שם ערבא וערבא דערבא איבא בינייהו. ולכאורה
מי יכול לצאת ידי חובת כל הערבות הנ"ל בפרט
בדורות הללו וכו', אך כפי הנ"ל אזי הרוצה לצאת
ידי חובת הערבות ועצם רבוי הבריתות שנקברו על
זה, אזי ישתדל לקרב נפשות ישראל להשם יתברך,
ואזי אפלו בשאינו זוכה רק להוסיף נפש אחת על
הקבוץ הקדוש, הרי כמה אלפי אלפים ורבי רבבות
מילי מיליון בתים נתוספים על ידו, מכל שפן בשזוכה
לקרב כמה נפשות, שעל ידי כל זה נתרבים הבתים
כל כך, עד שגם כל הרחוקים לגמרי הנשפכים
בראש כל חצות נכנסין גם כן ממילא לתוך הבתים
דקדשה, וכזה יוצא ידי חובת הערבות בשלמות
גדול. וכל אדם יכול לקיים זאת על ידי שמתדל
לקרב בניו על כל פנים לעבודתו ולתורתו יתברך,
ולהקבוץ הקדוש הנלוים אל הצדיק האמת המנהיג

האמתי, המדריכם בדרך הקדש בדרך האמתי
דקדשה אשר דרכו בו אבותינו מעולם, בפרט מי
שזוכה להעמיד גם תלמידים אחרים.

וזהו: "הנסתרת לה' אלקינו", כי רק הוא יתברך לבד
יודע נסתרות, ובודאי לא יעניש אותנו על הנסתרות
ממנו, וכמו שפרש רש"י לפי ענינו ושיטתו, רק
"והנגלת לנו ולבנינו" דיקא, שאנו צריכין העקר
להשתדל לקרב בנינו ותלמידינו שנקראים גם-כן
בנים, לקרב מה שנוכל לעבודתו יתברך ולצדקם
ולהוסיפם אל הקבוץ הקדוש בנ"ל, ועל-ידי זה
יתרבו הבתים מאד עד שיתקרבו ממילא כלם לפני
וכו'. וזהו "עד עולם לעשות את כל דברי התורה
הזאת", הינו שעל-ידי זה לבד שנקרב את בנינו
ותלמידינו המועטים אל הקבוץ בנ"ל, על-ידי זה
בודאי יתקיים עד עולם קיום התורה והתפלה לעשות
את כל דברי התורה הזאת, כי על-ידי זה סוף כל
סוף יתקרבו כלם להשם יתברך באמת. (הלכות
פריה ורביה והלכות אישות - הלכה ה, אות יג לפי
אוצר היראה - צדיק, אות רפה)

ל,ו

ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לב

זרעך ...

אם יזכה שירגיש באמת כאב הטאיו, הינו כשימול
את ערלת לבבו - כי כל זמן שלבו ערל ואטום, אי
אפשר לו להרגיש באמת, רק כשימול את ערלת
לבבו, ויהיה לו חלל בלב, ואזי ירגיש לבבו באמת
גדל כאבו, ויצטער ויתחרט באמת, ואזי מגדל
החרטה ירגישו גם כל הלכות של כל הטפות
שנמשכו ממנו, ולכל מקום שנמשכו, ירגישו שם
במקום שהם, הן אותם שנמשכו ממנו ונתהוו מהם
בניו ממין בני-אדם, והן אותם שנמשכו ממנו למקום
אחר, חס ושלום, וגם שם יש להם לב ושאר איברים.
ואזי, כשימול את לבבו וירגיש לבבו גדל כאבו,
ויתחיל להצטער ולהתחרט באמת, אזי ירגישו שם
כל הלכות של הטפות, ויתודע להם האמת היא
הם מטלים במקום טגופות בשאול תחתית. כי
מתחלה נדמה להם שטוב להם, כי הן מזיקי עלמא,
רק אחר-כך, כשימול לבבם על-ידי שנמול לבב
אביהם, אזי מרגישין היכן הם, ומתחילין לקונן
ולהצטער, ונעשה שם רעש גדול ביניהם. וזהו
(דברים ל): ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך;
הינו כשימול ה' את לבבו, ימול גם לבב זרעו. ולהיכן
שנמשך הזרע, הן למין בני-אדם, אזי מחיבים בניו,
שירגישו גם-כן הרחור תשובה על-ידי שנמול לבב
אביהם, וכן אם נמשך למקום אחר, חס ושלום, אזי
ימולו שם הלכות וירגישו בנ"ל. והזמן המסגל לזה

הוא חדש אלול, כי אלול ראשי-תבות: את לבבך
ואת לבב; הינו שימול ה' את לבבו ואת לבב סתם,
התלוי בו, להיכן שנמשך בנ"ל. הינו הלב של הטפות
לאיזה מקום שנמשכו, אם שנמשכו ונתהוו מהם בניו
מין בני-אדם, והן שנמשכו, חס ושלום, למקום אחר,
וגם הם בניו והם תלויים בו. ועל-כן כשנפטר האדם,
הם הולכים אחר המטה ומקוננים עליו, כמו בניו
משש ממין אדם, אך שזה שהם הולכים ומקוננים
אחריו הוא לו לביוזן ולחרפה גדולה, רחמנא לצלן.
רחמנא לצלן מענישים הללו, כידוע. (לקוטי מוהר"ן
חלק א - סימן קמא)

ליב

לא בשמים הוא

בודאי אפלו אם לא היה אפשר לקיים את התורה כי
אם על-ידי שיעלו לשמים, הינו לעשות תכף עבודות
גבוהות מאד, שהם בחינת שמים בודאי היינו
צריכים לעלות אחריה, כי בודאי ראוי להאדם
שיעבד השם יתברך בתכלית תכלית מדרגה עליונה
אשר הוא בחינת שמים.

אך השם יתברך חפץ חסד הוא, והוא ידע יצרנו
זכור כי עפר אנחנו, ויצר לב האדם רע מנערי, ואי
אפשר לכל אדם להתחיל תכף בעבודות גבוהות עד
לשמים, ואפלו לאחר ההתחלה, לאו כל אדם זוכה
אפלו בסוף ימיו לעבודות גבוהות. ואם-כן, חס
ושלום, אם לא ירצה השם יתברך לקבל העבודות
פשוטות של סתם בני-אדם הכשרים, אם-כן אבדה
התקוה, חס ושלום, של רב העולם! על-כן הזהירה
התורה על זה כי "לא בשמים הוא וכו'", וסיים: "כי
קרוב אליך הדבר מאד, בפיך ובלבבך לעשותו",
הינו, שאין הקדוש-ברוך-הוא בא בטרוניא עם
בריותיו, ואינו חפץ מהאדם שיעלה לשמים, דהינו
שיעשה עבודות גבוהות דוקא מה שאין בכחו
לעשות עדין, רק השם יתברך חפץ מהאדם שיעשה
מה שאפשר לו לפי מדרגתו, בבחינת "סלם מצב
ארצה וראשו מגיע השמימה", דהינו שימשך עצמו
מעט מעט למעלה למעלה בכל פעם וילך ממדרגה
למדרגה, כמו שאנו מבקשין בכל יום: "שתרגילנו
בתורתך", שתרגילנו דיקא, כמו ההרגל שמרגיל
אדם את עצמו באיזה דבר מעט מעט.

נמצא שאין האדם צריך להסתכל בתחלת עבודתו
שיעלה מיד למדרגה גבוהה, שזה בחינת 'כי לא
בשמים הוא', שאין אתה צריך לעלות מיד לשמים,
רק הוא צריך להתחזק להתקרב ולעלות למדרגה
הקרובה אליו מיד.

וזה: "כי קרוב אליך הדבר מאד וכו'", כי באמת
התורה והעבודה שאתה צריך לקיים עתה כפי רצונו

נתבטלין כל המניעות ממילא, ואז כל הדברים שבקדשה קרובים אליו כג"ל. (הלכות הכשר פלים - הלכה ד, אות כד לפי אוצר היראה - תלמוד תורה וקריאת התורה, אות מז)

ל,טז

אשר אנכי מצוה היום

עקר אריכת ימיו של האדם הוא מה שצריכין לזהר להאריך ולהרחיב היום בכל יום ויום, כי כל יום ויום בתחלתו הוא קצר מאד, ובא להאדם, לכל אחד ואחד כפי בחינתו, במצער גדול, וכנראה בחוש, שבכל יום ויום בתחלתו קשה על האדם מאד מאד העבודה שהוא צריך לעשות בזה היום. ומחמת זה רבים נמנעין מעבודתו יתברך ודוחין ומטעין את עצמם בכל יום ויום, שאומרים: היום קשה לי להתפלל! היום לבי אטום! היום יש לי מניעות ובלבולים אלו! וכן מודמן לו כמעט בכל יום ויום, עד שמחמת זה רבים מזלזלין בדברים העומדים ברומו של עולם, ומאי ניהו? תפלה, כמו שאמרו רבותינו ו"ל, והתפלה דומה עליהם למשא, וחפצים לפטר התפלה מעליהם, וכל זה מחמת שאינם מבינים ואינם משימים אל לבם לראות היטב שבכל יום ויום הוא כך, כי כל יום בתחלתו הוא קצר ובא להאדם במצער ובצמצום גדול, והקדשה והעבודה שהוא צריך לעשות בזה היום עדין היא נעלמת במצער גדול ובקטנות גדול מאד. אבל האדם צריך בכל יום להיות גבור בארי וכו', להתגבר להאריך ולהרחיב את היום ולילך בכל שעה מקטנות הגדלות, דהיינו להגדיל כל שעה ושעה מהיום בתוספת קדשה יתרה, שזה עקר העבודה, מה שצריכין בכל עת לצאת ממחין דקטנות למחין הגדלות. וזה עקר יציאת מצרים שאנו צריכין לזכר בכל יום ויום, כי בכל יום אנו צריכין להשתדל לצאת ממצר למרחב, שזהו בחינת: "מן המצר קראתי ו"ה, ענני במרחב", שזה עקר אריכת ימיו של האדם כג"ל. (הלכות גנבה - הלכה ג, אות י לפי אוצר היראה - יראה ועבודה, אות קסא)

ל,יז

הערת בכם היום את השמים

ואת הארץ

כי צריכים שני עדים דיקא לגלות האמת מתוך השקר שהם בחינת שמים וארץ, שהוא בחינת מעלה ומטה, בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הגד, כי כלל התורה הוא אמונה, כמו שכתוב: "כל מצותיך אמונה". וכמו שאמרו רבותינו ו"ל: בא

יתברך הוא קרוב אליך מאד, כי אין אתה צריך רק להתגבר לעלות ממדרגתך למדרגה הסמוכה שהיא קרובה אליך מאד, ועל זה אתה מזהר: "בפיך ובלבבך לעשותו", דהיינו שצריך להתגבר מאד על ידי דבורי תורה ותפלה, שעל ידי זה מקרין חמימות הלב דסטרא אחרא, שלא יבער הלב, חס ושלום, לתאוות רעות; וגם מקרין את חמימות הלב דקדשה, שלא יבער חוץ מהמדה, שלא ירצה לעלות תכף במפלא ממנו, ועל ידי זה זוכין לעלות מדרגא לדרגא ולעשות את כל דברי התורה הזאת. (הלכות תרומות ומעשרות - הלכה ג, אות י לפי אוצר היראה - יראה ועבודה, אות קיא; ועין תלמוד תורה, אותיות פא פב)

ל,יח

כי קרוב אליך הדבר מאד

אייאפשר לקבל את התורה בכל אדם ובכל זמן, דהיינו שיזכה לקיים את התורה ולהבין דרכי התורה על מכוונם, שזה עקר בחינת קבלת התורה שבכל זמן בכלליות ובפרטיות בכל אדם, וכל זה אי אפשר כי אם על ידי יגיעות גדולות, שצריכין לשבר מניעות עצומות קדם שזוכה כל אחד לבחינת קבלת התורה, כמאמר רבותינו ו"ל: יגעתי ומצאתי תאמין מצאתי ולא יגעתי אל תאמין וכו', כי צריכין להיות מרצה למסר נפשו ממש ולירד לתוך הים ולתוך התהום ממש, בשביל לחפש אחר דרכי התורה הקדושה, הינו לשבר מניעות עצומות שהם ממש כמו ים ותהום. ואז כשהוא מרצה לזה, והרצון והחשק שיש לו להתורה הקדושה חזק אצלו כל כך, אזי עוזר לו השם יתברך שזוכה לשבר כל המניעות, והמניעות מתבטלין מאליהן, כי אין הקדוש ברוך הוא בא במרוניא עם בריותיו, ואין הקדוש ברוך הוא שולח מניעות להאדם שלא יוכל לשברם אם ירצה. והעקר הוא על ידי תקף הרצון, כי כל המניעות אינם באים על האדם רק בשביל נסיון ובחירה, וגם נמשכין מהקטרוג שמקטרוג השטן על בחינת קבלת התורה בכלל, וכן בפרט. אבל תכף כשהוא חזק בהרצון הקדושה כל כך, עד שהוא מרצה למסר נפשו ממש ולשבר כל המניעות, אזי ממילא נתבטלין כל הקטרוגים, כי מאחר שמרצה לשבר מניעות כאלו, בודאי מניע לו זה לזכות לקבלת התורה בשביל זה, ואז על ידי זה ממילא נתבטלין כל המניעות, וזוכה לקבלת התורה בשלמות. וזה בחינת לא בשמים היא וכו' כי קרוב אליך הדבר מאד וכו', כי תכף כשהוא חזק בהרצון דקדשה עד שהיה מרצה לעלות לשמים בשביל זה, וכן לעבר מעבר לים בשביל זה בעין שפרש רש"י שם, אזי תכף כי קרוב אליך כי

הַנֶּדָּה שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם

בעולם הזה אין מעמד מאחר שסופו לשכב ולמות, אבל תחית המתים נקרא בשם עמידה בדברי רבותינו ז"ל בכל מקום. וכמו שכתוב (דברים לא): "הַנֶּדָּה שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם". שנאמר על תחית המתים, כי אז עקר הקיום והעמידה לנצח מאחר שלא יחזרו לשכב על העפר עוד, כי צדיקים שעתידי הקדוש ברוך הוא להעמיד אינם חוזרים לעפרם. (הלכות תפלין - הלכה ו, אות כז)

לא,יז

הֲלֵא עַל פִּי אֵין אֱלֹהֵי בְּקָרְבִי מִצְאוֹנֵי הָרְעוֹת הָאֵלֶּה

עקר הברכה על-ידי שמגלין החיות אלקות, דהינו התורה שנעלם בכל דבר, הפך הקללה חס ושלום, שהיא מחמת שנעלם ונסתר אור ה' שמלבש שם, בבחינת (דברים לא): הלא על פי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה, כמובא בספרים. כי עקר הברכה והשפע היא רק מאתו יתברך, וכשדבוק בה' יתברך תמיד, ויודע שאפלו בכל הדברים ומשא ומתן ומלאכות שבעולם מלבש בהם אלקותו יתברך, שהוא התורה שמלבש בכל דבר שבעולם, אזי בודאי נמשך ברכה במעשי ידיו, על-ידי שמדבק עצמו לאור ה' שנעלם שם, שמשם עקר הברכה. (הלכות תפלה - הלכה ג, אות ד)

לא,יח כא

והסתרת פני מהם ...

וענתה השירה הזאת לפני לעד

על-ידי התורה הקדושה שהמשיך לנו משה רבינו עליו השלום, על-ידי זה אנחנו מקשרין לעולם בו יתברך, כי אפלו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון, ואפלו מי שנפל למקום שנפל ורחוק מאד מהשם יתברך על-ידי מעשיו הרעים, אף על פי כן יכול להתקרב להשם יתברך בקל על-ידי למוד התורה הקדושה, כי התורה הקדושה יורדת אפלו למי שהוא בעמקי הקלפות בשאול תחתיות חסוֹשֵׁלֹם, ומעוררת אותו ומקרבת אותו להשם יתברך, בבחינת אבדון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה, שאפלו מי שהוא בדיוטא התחתונה חסוֹשֵׁלֹם במדור הקלפות שהם בחינת אבדון ומות, גם הם שומעים שמעה של התורה הקדושה, שהיא נותנת לפתאים ערמה ומברות קמיהו עד מתי פתיים וכו', וזה בחינת שאמרו רבותינו ז"ל אין דברי תורה מקבלין טמאה. ועל-כן אפלו הזבין והמערעין וכו' עוסקין בתורה וכו' זה רמז שאפלו אלו שהם בסמרא

חבוק והעמידן על אחת שהוא אמונה. ועקר האמונה שתלויה באמת, כמו שכתוב במקום אחר הוא בשתי בחינות הנ"ל, דהינו שצריכין להאמין בה' יתברך שהוא יחיד קדמון הנה הונה ויהיה וכמו שצריכין להאמין במציאותו יתברך בן צריכין להאמין שהוא הבורא, הוא היוצר, הוא המנהיג מלך שליט ומושל ומשגיח על כל דבר מראש ועד סוף, כי פשאינו מאמין חס ושלום שהוא יתברך מושל בכל תמיד ומלכותו בכל משלה, הוא בופר ומקצץ בנטיעות. ועל-כן עקר האמונה הוא בבחינת וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, כי צריכין להמליכו למעלה ולמטה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת להאמין שמלכותו בכל משלה. (הלכות עדות - הלכה ה, אות ט)

לא,ב

בן-מאה ועשרים שנה אנכי היום

'היום' מלאו ימי ושנותי, כי אינו יכול לילך יותר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוטה יג): מלמד, שנסתמו ממנו וכו'. כי הוא צריך לחיות חיים ארכים לילך בכל פעם יותר ויותר וכשאינו יכול לילך יותר מכרח להסתלק, כמובן בשיחות הקדושות של רבנו ז"ל, וזה לשונו: קדם הסתלקותו אמר שכבר הוא עומד עכשו על מדרגה כזו שאי אפשר להשיג יותר בשום אופן כל זמן שמלבשין בהגוף ואמר שמתנגע מאד מאד להפשיט גופו. כי אי אפשר לו לעמד על מדרגה אחת בשום אופן כי כל ימי חייו מעולם לא עמד על מדרגה אחת אפלו בשהגיע לאיזה מדרגה עליונה שיהיה אפלו לתכלית המעלה אף-על-פי-כן היה מחפש יותר עד שהגיע למדרגה גבוהה יותר ויותר. וכן היה תמיד כל ימי חייו כמבאר במקום אחר (שבחי הר"ן - סימנים לג לד). ולבסוף הגיע למדרגה גבוהה שאי אפשר בתוך הגוף להשיג יותר בשום אופן. ועל-כן היה מכרח להסתלק ואמר בזו הלשון: הייתי כבר מרצה לפשט כתנתי, מפיון שאינני יכול לעמוד על מדרגה אחת (הלכות תפלין - הלכה ה, אות לו; שיחות הר"ן - סימן קעט).

לא,טז

הַנֶּדָּה שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ

שתכף שתשכב ותסתלק, תכף וקם, שהיא בחינת תחית המתים כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כי הצדיק תכף שנסתלק מתחיל לחיות חיים נצחיים של תחית המתים. (הלכות תפלת המנחה - הלכה ז, אות מח)

המסאבותא, גם הם צריכין לעסק בתורה, כי התורה
תוכל לקרב גם אותם להשם יתברך שזה בחינת
והסתרת פני מהם וכו', ואף על פי כן גם אז וענתה
השירה הזאת לפניו וכו', כי התורה תרד עמהם
למקום שהם שם, וגם משם תקרב אותם להשם
יתברך ותחזירם בתשובה. וזה בחינת בשכבך
תשמר עליך, ודרשו רבותינו ז"ל בשכבך בקבר,
הינו אפלו בשאתה שוכב בסמרא דמותא
חסדושלום, גם אז התורה תשמר עליך לקרב אותך
להשם יתברך. נמצא שמיום שזכינו לקבל התורה
הקדושה, מיום ההוא אין שום הרחקה לישראל
מהשם יתברך לעולם, כי תמיד הם סמוכים אליו
יתברך על-ידי התורה הקדושה שעולה ויורדת
עמם. (הלכות חכירות וקבלנות - הלכה ב, אות יב
לפי אוצר היראה - תלמוד תורה וקריאת התורה,
אות קג)

לא, יח

ואנכי הסתר אסתיר

יש שני הסתרות, וכשהשם יתברך נסתר בהסתרה
אחת, גם כן קשה מאד למצאו, אך אף על-פי-כן
כשהוא נסתר בהסתרה אחת, אפשר ליגע ולחתר,
עד שימצא אותו יתברך, מאחר שיודע שהשם
יתברך נסתר ממנו, אבל כשהשם יתברך נסתר
בהסתרה תוך הסתרה, דהינו שההסתרה בעצמה
נסתרת ממנו, דהינו שאינו יודע כלל שהשם יתברך
נסתר ממנו - אזי אי אפשר כלל למצא אותו, מאחר
שאינו יודע כלל מהשם יתברך. וזה בחינת (דברים
לא): ואנכי הסתר אסתיר, דהינו שאסתיר ההסתרה,
שלא ידעו כלל שהשם יתברך נסתר, ואזי בודאי
אינו יכול למצא אותו יתברך, מאחר שאינו יודע
כלל שצריך לבקש אותו יתברך, כי אינו יודע כלל
שהשם יתברך נסתר ממנו, כי ההסתרה בעצמה
נסתרת כנ"ל, ועין בפנים. (לקוטי מוהר"ן חלק א -
סימן נו, ג)

לא, יח

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא

עקר גאלת מצרים, וכן הגאלה האחרונה שאנו
מקוים ומצפים אליה בכל יום, עקר כל הנאלות הם
על-ידי משה, שהוא הדעת, כי מה שהיה הוא
שיהיה, שהוא בחינת הצדיק האמת שבכל דור,
שהוא בחינת משה, שעל-ידו עקר המשכת הדעת
בכל דור ודור. אבל מחמת קלקול הדור נתעלמין
המחזין, ועל-ידי-זה נסתר ונתעלם הדעת של הצדיק
האמת בכמה הסתרות שבתוך הסתרות; ואף על-פי
שהדעת לפני העינים, אף על-פי-כן אין רואין אותו

מחמת רבוי ההסתרות וההעלמות, והעקר על-ידי
עצם המחלקת והקטגוריא שבין התלמידים חכמים
בעצמן, כידוע כאב ונגע המספחת הזאת של רבוי
המחלקת שבכל דור ודור, בפרט עתה באחרית
הימים האלה, שהתגברה ההסתרה שבתוך
ההסתרה מאד מאד, בבחינת "ואנכי הסתר אסתיר
וכו". וכל הקשיות והמבוכות שקשה לכל אחד על
צדיקי אמת וכשרי הדור, הכל נמשך מבחינת
תעלומות המחזין הנ"ל, ועל-ידי-זה עקר בחירתו, כי
עקר הבחירה הוא על-ידי שאין מבינים תכף לתרין
בשלמות כל הקשיות והמבוכות שיש לכל אחד על
צדיקי אמת ותלמידיהם, כי אם היה מבין כל אחד
ורואה בדעתו מיד עצם האמת ונגדלת מעלתם
וצדקתם, ואיך הוא יכול לזכות לכל-טוב אמתני
ונצחי על-ידם, בודאי היה הולך ורץ על ידיו ועל
רגליו להתקרב אליהם ולהתאבק בעפר רגליהם. אך
מחמת שהאמת נתעלם ונסתר מאד מאד, ורבו
החולקים שאומרים מה שאומרים, עד שמכניסים
בלב כל החפצים להתקרב כמה וכמה קשיות
ומבוכות ובלבולים, ובזה תלוי כל בחירתו, כי בשם
שעקר הבחירה בכלל הוא רק על-ידי שאין מבינים
לתרין הקשיא שיש בענין הבחירה בעצמה, הינו
הקשיא של הידיעה והבחירה, כמבאר בפנים,
כמו-כן הוא בכל הקשיות והמבוכות שיש לכל אחד
בפרטיות, שעקר הבחירה הוא על-ידי-זה שאין
מבינין זה השכל לתרין כל הקשיות שקשה לו על
צדיקי וכשרי אמת כנ"ל. ובאמת אם היו המחזין
נתעלמין לגמרי בלי שום התגלות כלל, אזי בודאי
לא היה אפשר בשום אופן להתקרב להשם יתברך
ולצדיקיו האמתיים; אך השם יתברך מלא רחמים,
וחומל על עמו בכל דור ודור, ושולח ומאיר לנו
התגלות הדעת נפלא על-ידי חדושי-תורה נפלאים
ונוראים שממשיכין הצדיקי אמת בכל דור,
ועל-ידי-זה יש בחירה, שמי שאינו רוצה להטעות
את עצמו ומסתכל בעין האמת לאמתו, יכול
על-ידי-זה לראות אמתת נקדת האמת היכן שורה
ולמי להתקרב, ואם עדין קשה לו כמה קשיות, הוא
מבין שזה מכרח להיות, כי בודאי אי אפשר להבין
ולחשיג בשלמות דעת הגבוה ממנו כל-כך, שהוא
דעת הצדיק האמת, כי כמו שאי אפשר להשיג דעת
השם יתברך כביכול, כמו-כן אי אפשר להשיג דעת
הצדיק שגבוה מהשגת דעתו הרבה; אך
על-כל-פנים מאחר שכבר האיר והתנוצץ לו בדעתו
איזה התנוצצות מהדעת האמת של צדיקי אמת
על-ידי אור תורתם שהמשיכו בעולם, על-ידי-זה
הוא מבין ויודע שראוי לו לרדף אחריהם ואחרי
תלמידיהם האמתיים בכל כחו, כי עתה יש לו
בחירה על-ידי שראוי מראה וזריחה מנפלאות

דעתם ואמתתם, וכנגד זה הוא שומע הקשיות והמבוכות של החולקים, ובוזה תלוי כל בחירתו, והבוחר יבחר. ובאמת עקר התגלות המחין מתעלומתו והמשכת המחין מבחינת מקיפין לפנימיים, שזה עקר שלמות השגת הדעת, אי אפשר לזכות לזה כי אם על-ידי שירבה בתפלה, לצעק אל השם יתברך מאד בתפלות ותחנונים וצעקות ושועות דקדשה, ויזהר בנפשו לקדש שבעת הנרות, שהם העינים, להיות עוצם עיניו באמת מראות ברע, והאזנים - לשמע דברי חכמים ולהיות לו אמונת חכמים באמת, והחטם יקדש ביראת-שמים וכבישת בעסו וחרון אפו, והפה יקדש, שישמר את עצמו מלומר שקר ושאר דבורים פגומים, רק ידבר דברי אמת. וכל אחד כפי רחוקו מקדשת שבעת הנרות, כמו-כן הוא רחוק מדעת אמת, ועל-כן נופלין לו קשיות ומבוכות הרבה על הדעת האמתית של הצדיק האמת ואנשיו, שהם עקר הדעת והמחין, ובוזה תלוי כל בחירתו בנ"ל. ומי שחפץ באמת לאמתו, יצעק הרבה להשם יתברך, ויפשפש במעשיו, בפרט בקדשת שבעת הנרות איך הוא אוהו בהם, ואז יבין האמת לאמתו, ועל-כל-פנים ינצל על-ידי-זה שלא יהיה חולק על האמת לאמתו, כי יבין חסרונו בפה הוא רחוק מדעת אמת על-ידי שלא קדש שבעת הנרות כראוי. (הלכות גלות - הלכה ה, אותיות ז ט לפי אוצר היראה - מחלקת, אות כט)

לא,כא

וענתה השירה הזאת לפניו לעד

כי לא תשכח מפני זרעו

כי משה רבנו עליו השלום ראה עד סוף כל הדורות שעתידין ישראל באחרית הימים לירד ירידה גדולה מאד בעקבות משיחא בבחינת ותרד פלאים, כמו שכתוב שם: כי ידעתי וכו' ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא וכו'. ועל-כן כתב שירת האזינו שמדברת מתוכחה, כי כל השירה היא דברי תוכחה שמוכיח את ישראל על מעשיהם, כמו שכתוב שם: כי דור תהפכת הפה וכו' וכל הפרשה. ולכאורה קשה אם בן למה קראה שירה, מה שבח ושיר הוא זאת, וגם איך על-ידי תוכחה זאת, דהינו שירת האזינו וכו' ישראל שלא תשכח התורה מפיהם לעולם בחינת כי לא תשכח מפני זרעו, אך באמת משה רבנו זכה לנעשה ונשמע העליון ששם נתהפכין כל העונות לזכויות, וכל מה שמוכיחם ומזכיר מעשיהם הרעים נעשה מזה תורה בחינת מצות, בחינת ביום ההוא יבקש עון ישראל ואיננו (ועין בפנים, ובלקוטי מוהר"ן חלק א - סימן כב). ועל-ידי בחינה זו יש לישראל קיום אפלו בכל הירידות והנפילות

שבעולם. ועל-כן נקראת התוכחה הזאת שירה, כי העונות נתהפכין לזכויות ונעשה מהם שיר ושבח ושמחה, כי עקר בחינת השיר נעשה מברור הטוב מן הרע, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר, שזהו בחינת עונות נתהפכין לזכויות שהרע נתהפך לטוב. ועל-כן בכח השירה הזאת, דהינו שירת האזינו שבוזה הראה משה רבנו קדם מיתתו עצם כחו והשגתו שזכה לעלות לתכלית רום המדרגה העליונה עד ששם נתהפכין העונות לזכויות עד שיכול לעשות מתוכחה על מעשים רעים יכול לעשות מזה שירה, ועל-כן בכח זה הוא מבטיח לישראל שלעולם לא יתרחקו מה' יתברך לגמרי אפלו אם יעשו מה שיעשו, אפלו בתקף ההסתרה שבתוך הסתרה בחינת ואנכי הסתר אסתיר וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפני זרעו, כי על-ידי השירה הזאת אנו רואים שאין שום יאוש ואין שום נפילה בעולם כי אם יזכו יהיו נתהפכין כל העונות לזכויות, כמו שאנו רואין שזכה משה לעשות מתוכחת עונות שירה ושמחה בנ"ל. ועל-כן תמיד אנו יכולין לשוב אל ה' רק שלא נתיאש מלצעק אל ה' תמיד, כמו שאמר רבנו ז"ל בנדרס בסוף ספר המעשיות, עין שם. (הלכות ספר תורה - הלכה ב, אות י)

לא,כא

כי לא תשכח מפני זרעו

מרמז בזה שבזכות רשב"י לא תשתכח התורה, כמו שהבטיח לנו שבוהר דא יפקון מן גלותא, במבאר במקום אחר (בהקדמת הלכותי מוהר"ן). כי אפלו בשנופלין למקומות הרחוקים מהקדשה מאד, שזה בחינת שכחת התורה, אף-על-פי-כן, על-ידי שאינם מניאשין את עצמן, רק שואלין ודורשין ומתפשטין משם את כבודו יתברך. בבחינת 'איה מקום כבודו', על-ידי-זה יכולין לזכות לעלות לבחינת המאמר סתום דבראשית, שהוא בחינת 'איה', בתכלית הקדשה; והכל בכח הצדיקי אמת שהם בחינת רשב"י וחבריו, שזכו לעלות ולהשיג את בחינת המאמר סתום הנ"ל בתכלית הקדשה העליונה, עד שזכו להמשיך משם סתרי-תורה ורזין נפלאים, שזה בחינת השבעין אנפין שבתקונים שגלה רשב"י ז"ל על תבת 'בראשית', שהוא בחינת המאמר סתום הנ"ל.

וזה בחינת וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפני זרעו. כי עקר השירה הוא שמודיע לישראל שבאחרית הימים יהיו רחוקים מה' יתברך מאד, כמו שכתוב שם: "כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב". ואז נאמר: "איה אלהימו וכו'". זה בחינת איה שמתפשטין ומבקשין איה ה' יתברך ועל-ידי זה לא תשכח מפני זרעו, כי על-ידי זה זוכין

למצאו יתברך כנ"ל. (הלכות גבית חוב מהיתומים – הלכה ג, אות יט לפי אוצר היראה – פסח ספירה, אות קמה)

לא,כא

כי לא תשכח מפי זרעו

רבי שמעון בן יוחאי הבטיח שלא תשתכח תורה מישראל על ידו, כמובא בדברי רבותינו וזכרונם לברכה (שבת קלח:): בשנכנסו רבותינו לפרס ביבנה, אמרו: עתידה תורה שתשתכח מישראל. ואמר רבי שמעון בן יוחאי שלא תשתכח, שנאמר: כי לא תשכח מפי זרעו. וכמבאר בזהר (נשא דף קכד:): בהאי חבורא דאיהו ספר הזהר יפקון בה מן גלותא. ועתה בוא וראה והבן נפלאות נסתרות של תורתנו הקדושה: כי על-בן סמך רבי שמעון בן יוחאי עצמו על זה הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו", כי באמת בזה הפסוק בעצמו מרמז ונסתר סוד הזה, שעל-ידי זרעו של יוחאי, שהוא רשב"י, על-ידו לא תשתכח התורה מישראל. כי סופי תבות של זה הפסוק: כי לא תשכח מפי זרעו – הם אותיות יוחאי. וזה שמרמז ומגלה הפסוק, כי לא תשכח מפי זרעו – מפי זרעו דיקא, הינו מפי זרעו של זה בעצמו שהוא מרמז ונסתר בזה הפסוק שהוא התנא יוחאי כי על ידי זרעו של יוחאי שמרמז בזה הפסוק בסופי תבות כנ"ל, שהוא רשב"י, על-ידו לא תשכח התורה, כי בזהר דא יפקון מן גלותא כנ"ל. (הקדמה לספר לקוטי מוהר"ן חלק א)

לא,כב

הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם ...

(לא,כא) ... וענתה השירה הזאת

לפניו לעד

עקר החכמה היא אמת. והעקר להשיג ולהבין האמת שהיה נסתר ממנו שיוזבה להבינו עתה על ידי חזק אמונתו. ובשביל זה צריכין לטרח ולהתיגע הרבה לחפש ולבקש רבי אמתו להתקרב אליו. כי עקר התכלית הנצחי שהוא השגת האמת אי אפשר כי אם על ידי רבי אמתו. כי זה עקר מעלת הרב שמאיר בו אמתת התורה ומעמידו על האמת. כי גם בחכמת התורה הקדושה, זה שאינו יכול להעמידו על האמת אינו רב ואין להתקרב אליו, ואפלו זה הרב שאומר דברי אמת אבל הם דברים פשוטים אין זה רב. כי עקר הרב כשמגלה לו ומאיר בו דברי אמת שלא היה יכול להבינם בתחלה, עין פנים. ועל בן עקר שלימות הרב הוא כשיכול להאיר בתלמידים יראת שמים באמת, שזה עקר תכלית התורה כמאמר רבותינו ז"ל. ועל בן סדר רבי סדר שלשלת הקבלה

בתחלת מסכת אבות שמדברת רק ממוסר ויראת שמים, ושם דיקא התחיל וסדר כל השתלשלות קבלת התורה שהוא משה קבל וכו' ומסרה ליהושע וכו', להורות ולהודיע שעקר קבלת התורה רב מפי רב עד משה רבנו עליו השלום הכל הוא בשביל היראה, שנוזכה ליראה מלפניו יתברך ולקיים מצותיו, כי לא המדרש עקר אלא המעשה. וזה הלמוד של יראת שמים וקיום התורה עמוק מאד מאד, וצריכין לזה רבי גדול מאד, ואי אפשר לקבלו כי אם על ידי יגיעה גדולה ושמוש תלמידי חכמים הרבה, כמאמר רבותינו ז"ל, גדולה שמושה יותר מלמודה. כי לבעל בחירה קשה מאד לעזר.

ועל-בן כל הצדיקים הקדושים שהאירו בנו כל דיני והלכות התורה הקדושה, אבל כשבאו להאיר ולהוכיח את תלמידיהם שייזוהרו לקיים את התורה היו מצטערים הרבה והיו קובלים וצועקים בכמה לשונות, מחמת שידעו שזה קשה מאד להכניס בהעולם מחמת הבלי העולם הזה ותאוותיו וטרדותיו. ובפרט משה רבנו שנתן לנו כל התורה בכל פרטיה, ואחר כך בכל ספר משנה תורה צעק הרבה בתוכחתו על ישראל על שידע שיהיו הרבה מאד שלא יקיימו את התורה, כמו שכתוב: הקהילו אלי את כל זקניכם וכו' ואעידה בם וכו' כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחתון וכו' וכן הרבה מאד. ובשביל זה גלה שירת האזינו, כמו שכתוב שם: וענתה השירה הזאת לפניו לעד וכו'. ובשביל זה מתאריך הגלות כל כך. ועל-בן עקר הגאולה תלויה בהתקרבות לצדיקים אמתיים שיכולים להכניס יראת שמים וקיום התורה בעולם. (הלכות שבועות והלכות כבוד אב ואם – הלכה ב, אות כב לפי אוצר היראה – צדיק, אות קלב)

לא,כט

כי ידעתי אחרי מותי

וזהו מה שצווק הנביא (ישעיה נז): "הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק". כי באמת צריכין לחפש את הצדיק האמת תמיד אפלו המקרבים אליו, שיוזבו להתקרב אליו ביגיעות יותר ויותר כדי לקבל ממנו יותר ויותר עצות וכו'. כי הצדיק מסתתר בכל פעם מהעולם מחמת קלקולם ונתרחק מהם הרבה עד שקשה להם לקבל ולינג מאורו הגדול כי אם על-ידי יגיעות ובקשה וחפוש הרבה. וזה גם בחייו, מפל שפן אחר הסתלקות לעלא ולעלא, צריכין לחפשו ולבקשו יותר ויותר לסלסל ולחפש בתורתו הקדושה ולילך בדרכיו ואורחותיו הקדושים, ולבקש ולהתחנן הרבה לפני ה' יתברך עד שיוירד דמעות הרבה עד שישפך לבו כמים לפני ה' עד שיוזבה למצא ולהשיג

שיתחזקו בכל הנ"ל לשוטט ולחפש ולבקש את דבר
ה' שהוא דברי חדושי תורה של הצדיקים האמתיים
ויבקשו עד שימצאו התלמידים אמתיים שהם
בבחינת יהושע ועל-ידי זה תתחזק האמונה,
שעל-ידי זה יהיה חדוש העולם וכו' ויתתקן הכל.
(הלכות שלוחין – הלכה ה, אות יב)

לא,כט

פי השחת תשחתון

והקשה רש"י: והלא כל ימי יהושע לא השחיתו וכו',
אלא מכאן, שכל זמן שתלמידו קיים כאלו לא מת כו'
וקשה: הלא הצדיק האמת נקרא חי לעולם כמו
שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק "ובגיהנו בן יהוידע בן
איש חי וכו'" מכל שכן וכל שכן משה רבנו בודאי חי
וקיים לעולם וכמפרש במדרש רבה שמושה רבנו לא
מת, כי הוא עומד ומשמש במרום. וכמו שכתוב
בזהר הקדוש (פרשת תרומה דף קעד): תא חזי משה
לא מית ומאי דכתיב: "וימת משה" הוא מסטרא
דילן וכו', עין שם. ומבאר שם: דבכל אתר לצדיקיא
קרי ביה מיתה הוא מסטרא דילן, עין שם. אך באמת
הכל ניהא, כי זהו בעצמו פונת המדרש שהביאו
רש"י, הינו שרש"י בשם המדרש מפרש פונת הפסוק
שאינו כפי פשוטו שאחרי מותו הפשוט ישחיתו כי
הלא אנו רואין שלא השחיתו אחרי מותו הפשוט,
כמו שכתוב: "ויעבדו את ה' כל ימי יהושע וכל ימי
הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע וכו'". אלא
על-כרחך מוכח מזה שפרוש תבת מיתה הנאמר
אצל הצדיק הרבי האמת שיש לו תלמידים שהוא
בחינת משה אינו כפשוטו מיתה ממש חס ושלום
כמו שאר בני אדם, כי בודאי הצדיק חי וקיים תמיד,
כמו שאמרו רבותינו ז"ל בכמה מקומות אין מספר,
שהצדיקים במיתתן קרויים חיים. רק פרוש תבת
מיתה הוא כמו שכתוב בספר הזהר הקדוש המובא
לעיל שמושה לא מת רק מה שכתוב אצלו וימת
משה הוא מסטרא דילן וכו'. ועל-בן באמת כל זמן
שתלמידו של אדם קיים כאלו לא מת, אף-על-פי
שבאמת אנו רואין שכבר מת ונקבר, אף-על-פי-כן
באמת לאמתו לא מת כלל, רק מצדנו, שאין אנו
רואין אותו, אבל מחמת שתלמידו קיים ואומר תורתו
משמו ומלמדה לאחרים, בודאי לא מת גם מצדנו,
כי עקר החיות הוא חכמת התורה הקדושה, כמו
שכתוב: "כי היא חיידי". וכמו שכתוב: "החכמה
תחיה", הינו חכמת התורה הקדושה, שרק היא
החכמה האמתית המחיה כל הנפשות, כמו שכתוב:
"תורת ה' תמימה משיבת נפש". ועל-בן כל זמן
שתלמידו של הצדיק קיים ומגלה תורתו הקדושה
בודאי לא מת. ועל-בן מה שכתוב וימת משה, הוא
רק מסטרא דילן, כמו שכתוב בזהר הנ"ל. ואם בן

פנימיות פונת תורתו הקדושה שזהו בחינת הצדיק
בעצמו, כי עקר הצדיק הוא תורתו הקדושה ששם
נגזר רוח-הקדש שלו. וצריכין להאמין שבודאי נמצא
אחד או רבים שהם תלמידיו האמתיים שקבלו
תורתו ודרכיו ועצותיו ורמזיו הקדושים שיכולים
להחיות את הכל, כי אין דור יתום ובודאי לא
נסתלק הצדיק עד שהשאיר אחריו ברכה, שהם
התלמידים האמתיים שלו, שהם בחינת החליפות
שלו (כמו שמבאר בהתורה כי מרחמם ינהגם בסימן
ז – לקוטי תנינא, עין שם היטב), שכשהם מגלים
תורתו הקדושה נחשב כאלו לא מת, כמו שאמרו
רבותינו ז"ל. וכמבאר שם בסימן ז הנ"ל, שכשמגלים
דעתו הקדושה הוא מתלבש בדבוריהם ונחשב כאלו
הוא חי ממש, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק
"אגורה באהלך עולמים": וכי אפשר לאדם לדור
בשני עולמות? אלא כל תלמיד חכם שאמרים דבר
הלכה בשמו, שפתותיו דוכבות בקבר וכו'. וכמבאר
מזה הרבה בספרים, בפרט בהספדות שנדפסו
בספרי הדרושים שכלם הולכים בדרך ההקדמה
האמתית הזאת שאמרו רבותינו ז"ל שהצדיק החכם
האמתי הוא חי לעולם. וכמו שאמר רב, אחים
בהספדאי דהתם קאימנא וכו'. וכמו שאמרו רבותינו
ז"ל על רבנו הקדוש שבא לביתו בכל ערב שבת
וכו'. אבל צריכין לחפש ולבקש מאד מאד את זה
התלמיד האמתי שקבל דעת רבו פראוי עד שיש
בדבוריו בחינת רוח-הקדש, בחינת רוח הבא מן
הקדש וכו' (כמבאר בהתורה תקעו – לקוטי מוהר"ן
חלק ב – סימן ח) שעל-ידי שמגלה באורי תורתו
הקדושים של רבו ז"ל נתברר המדמה של כל
המקרבין, וכל אחד כפי קרובו וכפי בקשתו וחפשו
יותר מתברר אצלו המדמה יותר, שעל-ידי זה
מתברר ומתחזק יותר אמונת חדוש העולם שזה עקר
קיום העולם, שזהו בחינת ששה בסיון-קבלת התורה
שהיה העולם תלוי בו. וכל זמן שנמצאים אנשים
בשרים שעוסקין בזה נקרא הצדיק, שהוא בחינת
משה, חיי. ובעת שמתרשלים בזה נקרא אחרי מותו
חס ושלום, שעל זה נאמר: "כי ידעתי אחרי מותי
וכו'". הינו בכל עת בכל דור שתתרשלו בזה. ועל-בן
אחרי מות יהושע והזקנים שקלקלו והשחיתו דרכם
ועבדו עבודה זרה, שהוא הפך האמונה הקדושה, אז
נחשב לגבי דידהו כאלו מת משה, שעל זה נאמר:
"כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחתון". אבל
תכף כשהקים להם ה' מושיע, כגון עתניאל בן קנז
שהיה השופט הראשון, אזי תכף נחשב משה חי. וכן
משופט לשופט וכן בכל דור ודור עד שסוף כל סוף
אף-על-פי שהתורה הולכת ומתמעטת ומשתפחת
מישראל חס ושלום באשר נבאו על זה מכבר,
אף-על-פי-כן יהיו נמצאים כמה וכמה יחידי סגולה

לפי דרכנו עתה יתפרש המקרא כד: כי ידעתי, אחרי מותי, כי השחת תשחתון, הינו בכל עת שיהיה נקרא אחרי מותי, דהינו שלא תעסקו בראוי בתורתו ולא תחפשו ותבקשו אותי היטב בראוי (כאשר הוכיחם על זה הנביא ישעיה ס"ג: "ויזכר ימי עולם משה עמו איה המעלם מים וכו'") אז יהיה נקרא 'אחרי מותי', שהוא בחינת המיתה, שהוא מסטרא דיכבו ואז 'השחת תשחתון וכו''. אבל כל ימי יהושע והזקנים שעסקו היטב בתורת משה וסלסלו וחפשו בה קדשת רוח הקדש של משה, בודאי לא השחיתו, כי עבדו את ה' כל ימיהם. ואז בודאי נחשב שמושה חי, כי באמת לא מת משה וכו'. וכן נהג מדור לדור לעולם שבכל עת שנגמצאים צדיקים שעוסקים בראוי בתורת משה באותו העת נחשב כאלו לא מת משה גם מסטרא דיין. ובעת שמתרשלים בה חס ושלום, אז נקרא חס ושלום לגבי דיין 'אחרי מותו'. (הלכות שלוחין - הלכה ה, אות יא)

שלום

שבת

לאחינו כל בית ישראל
הוצאת חומשים עם פירוש
הלקוטי הלכות

במחיר הקרן
125 ₪ לסט (5 כרכים)

פרטים והזמנה: 054-8429006 (מאיר)